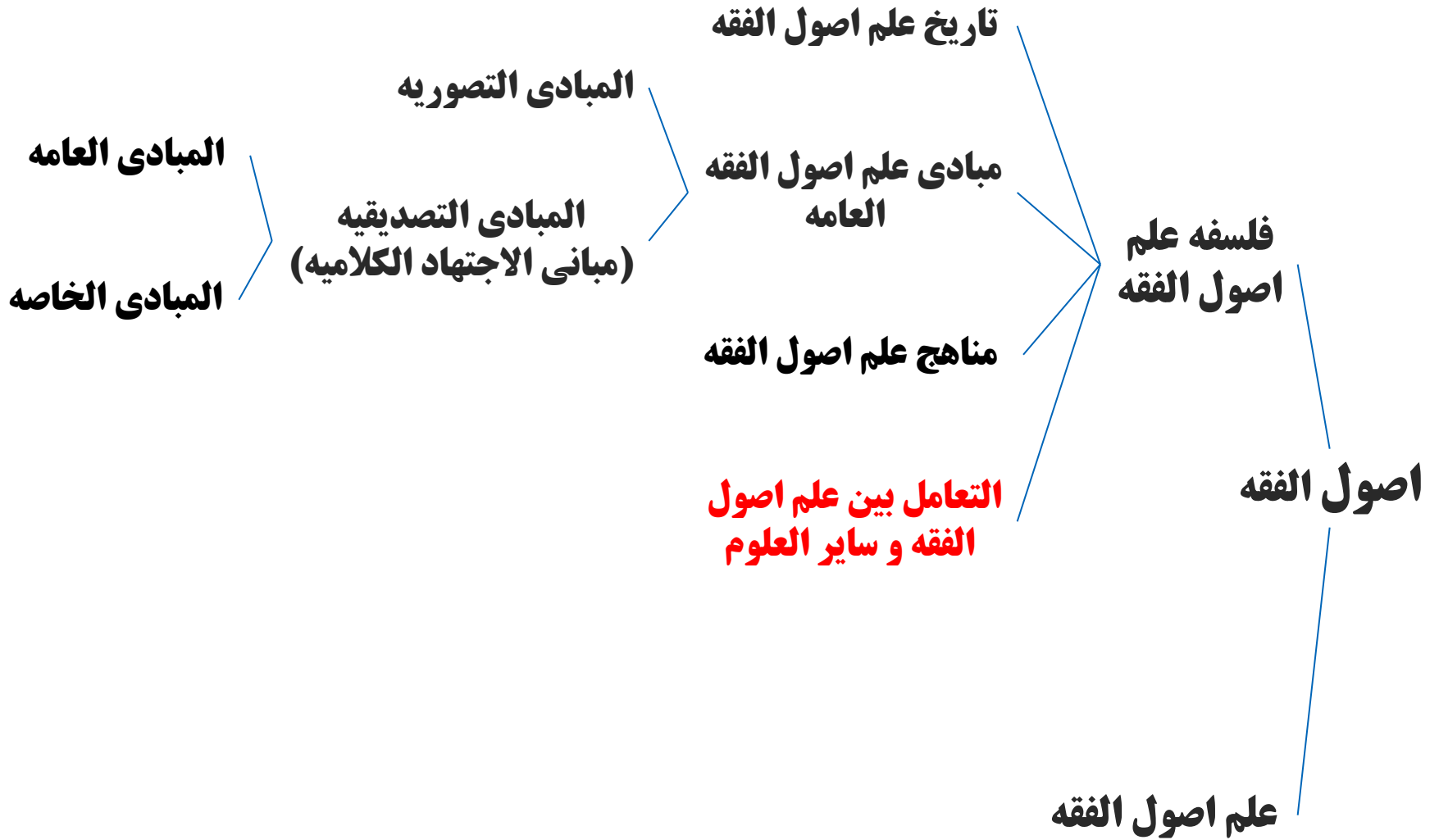
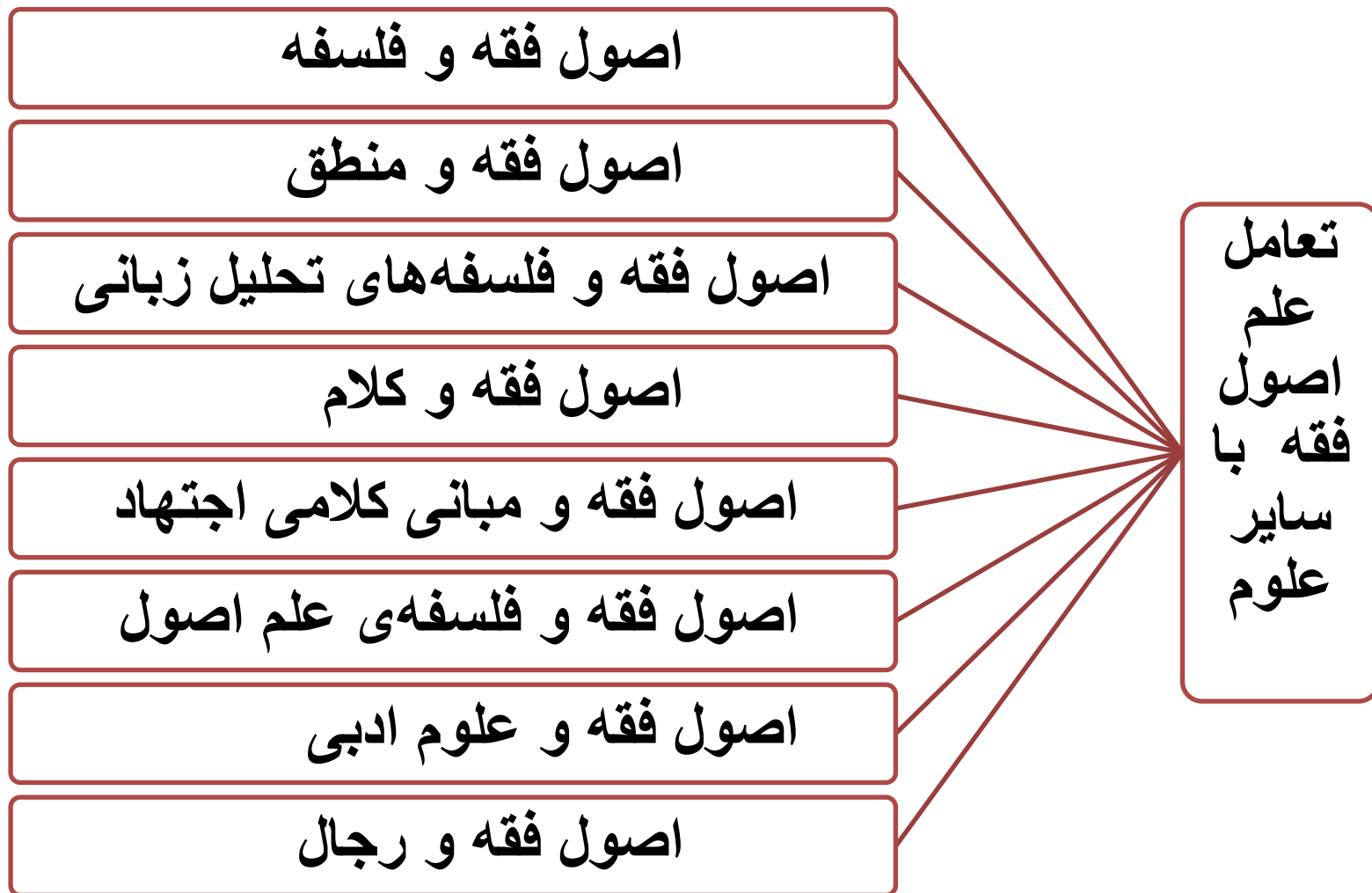

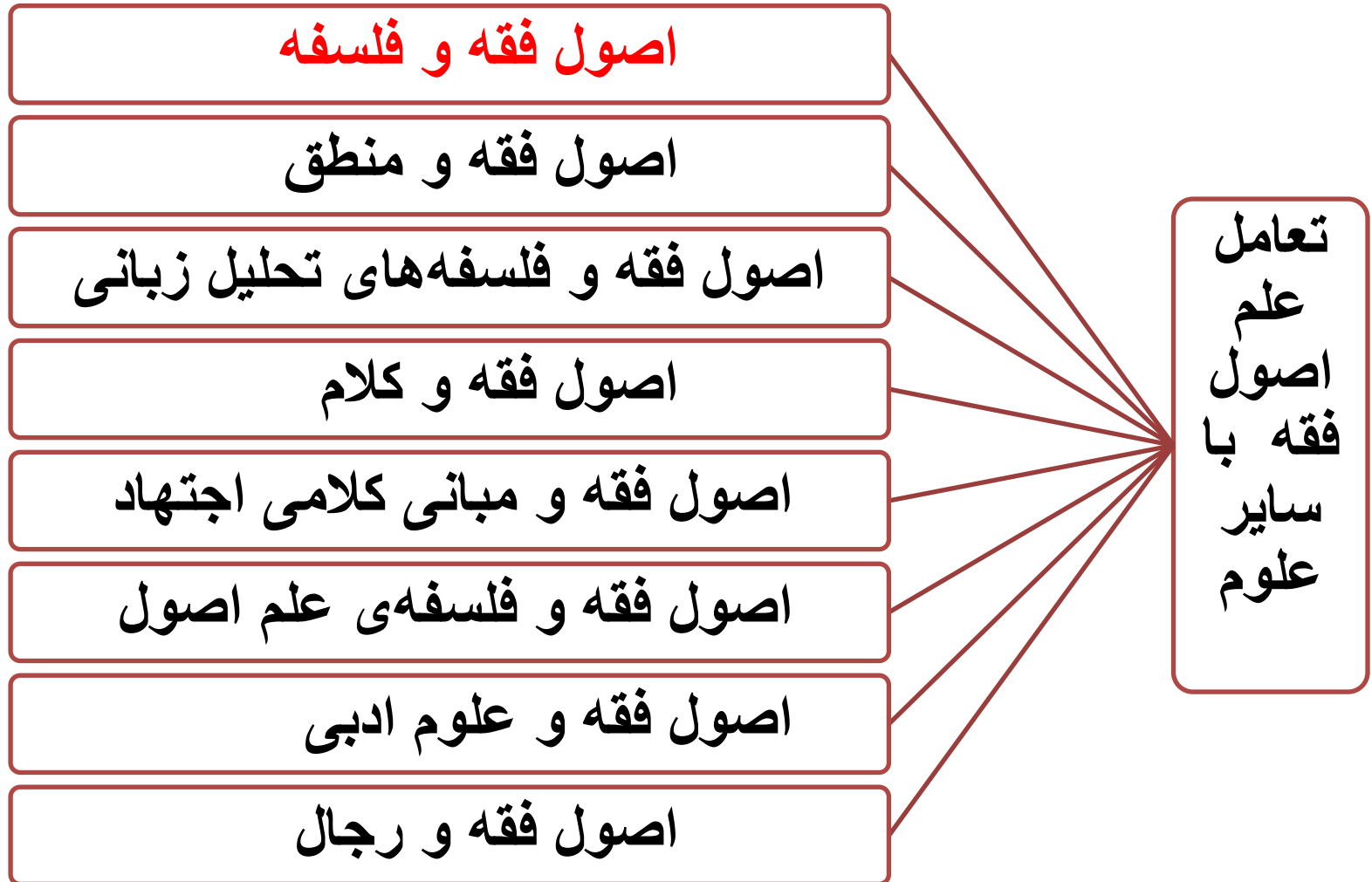
علم اصول الفقہ

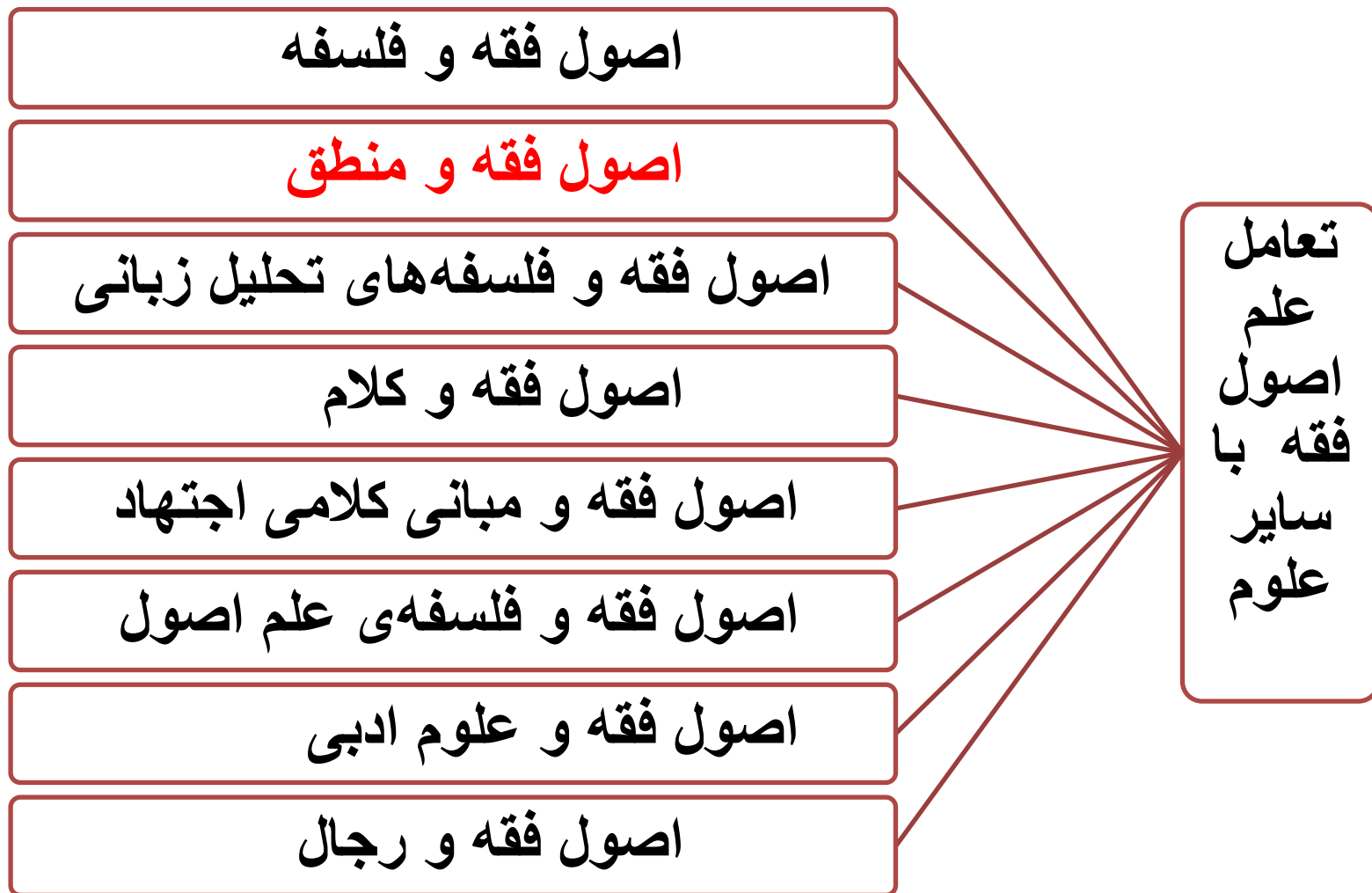
۱۵-۷-۹۴ تعامل علم اصول فقہ با سایر علوم ۴

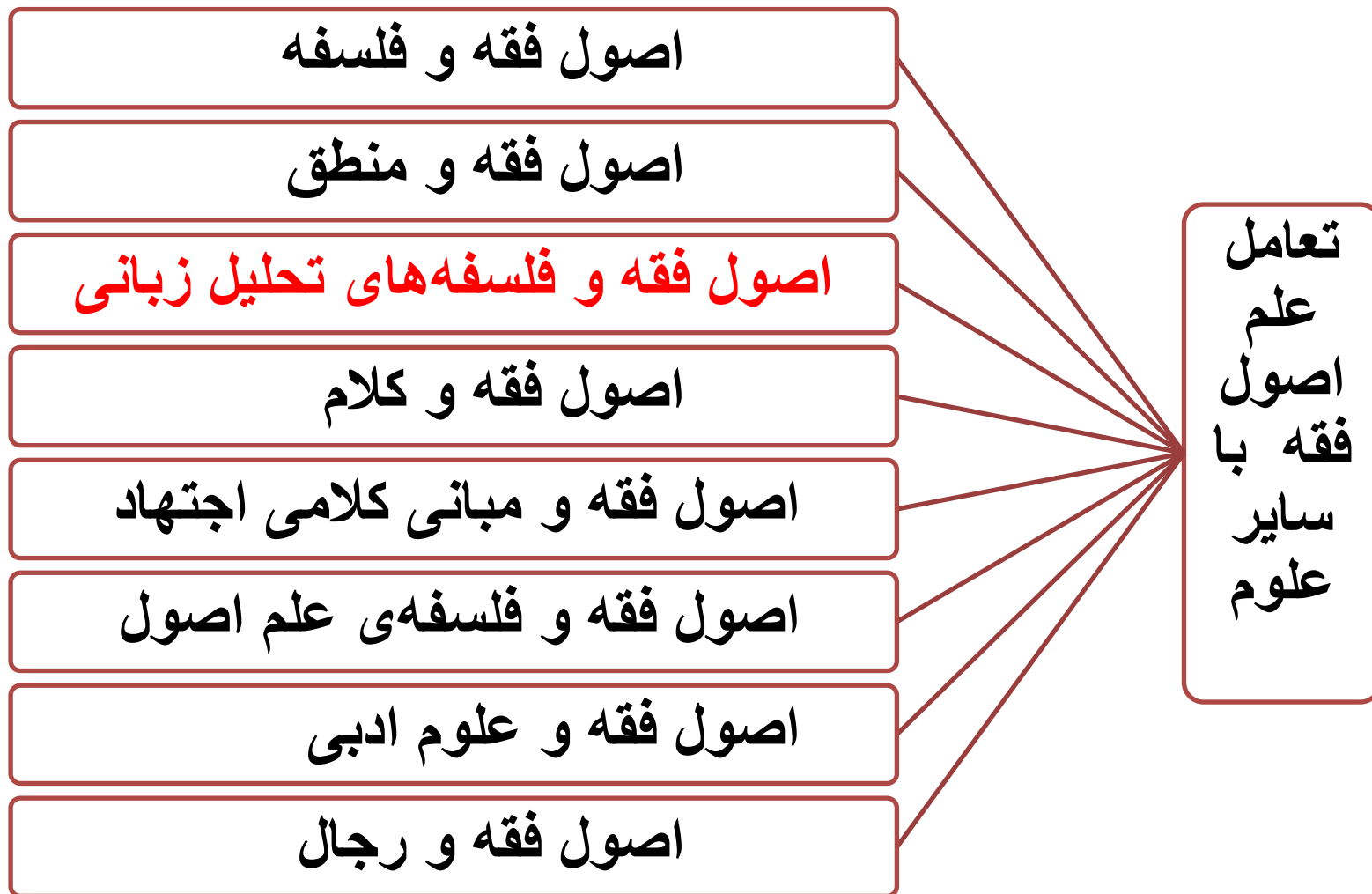
دراسات الاستاذ:
مهدي الهادي الطهراني

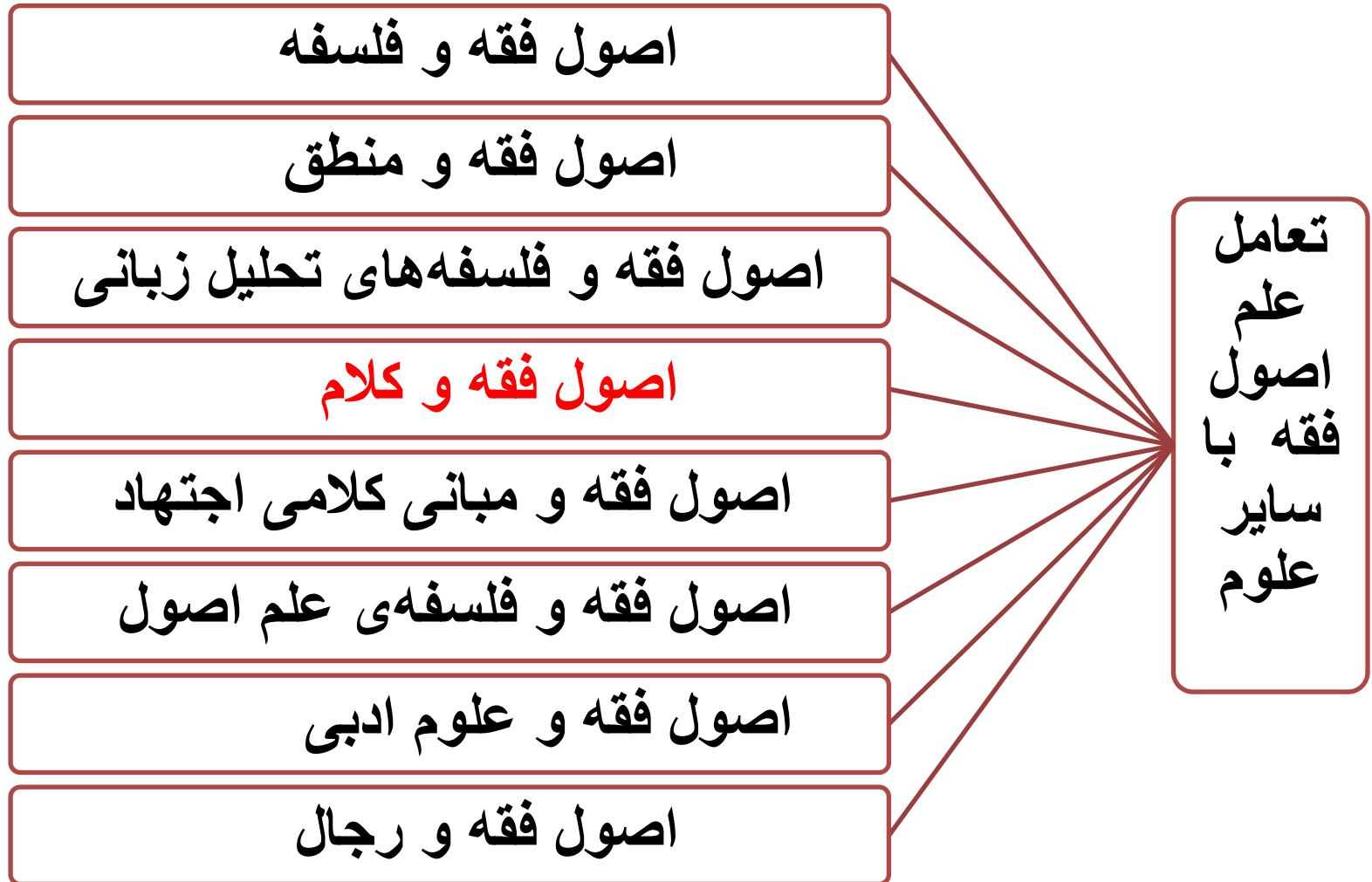

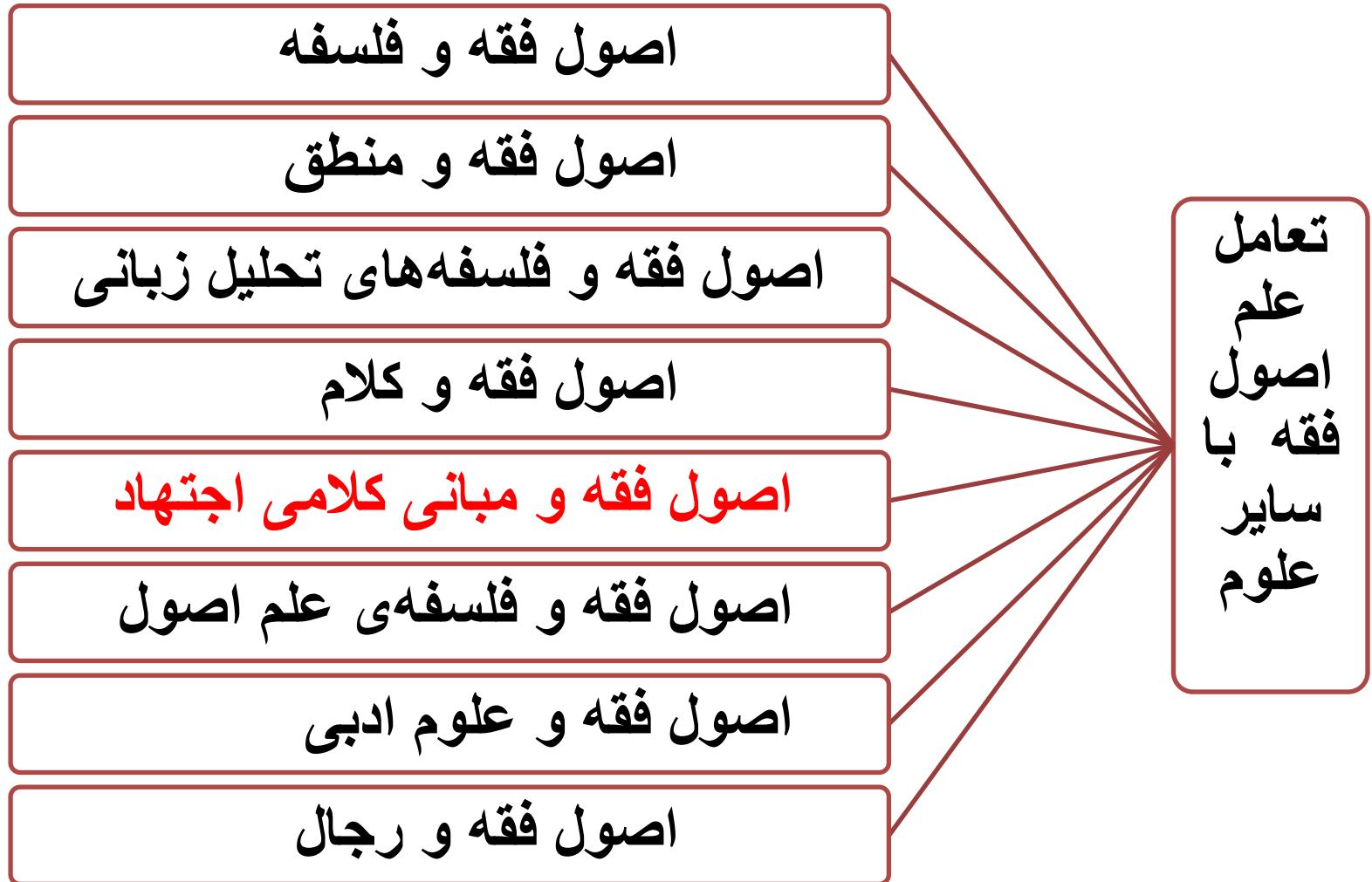

اصول فقہ و مبانی کلامی اجتهاد

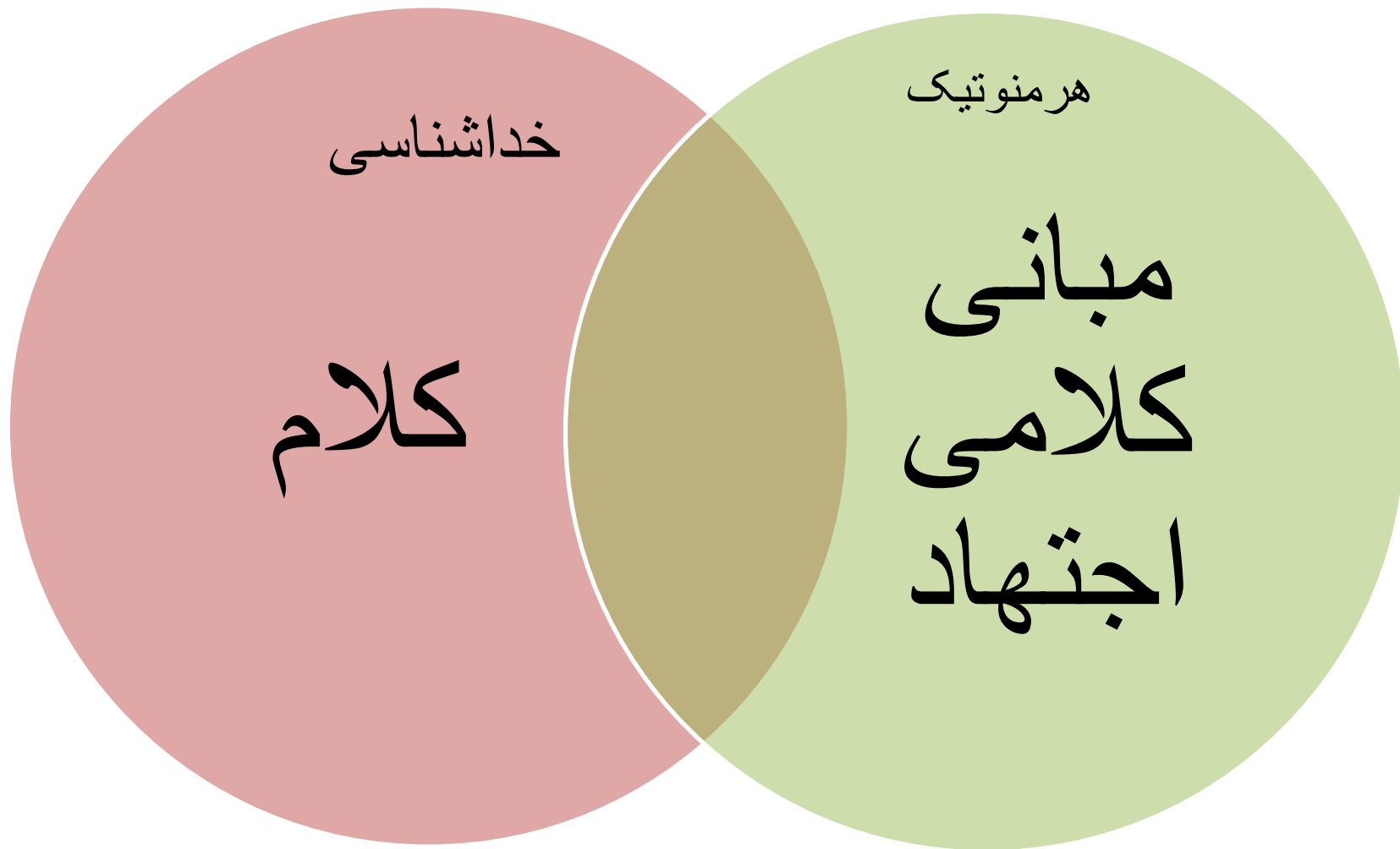
- اصول فقہ و مبانی کلامی اجتهاد
- همان طور که گفتیم کلام زیربنای مباحث دینی به حساب می آید و قبل از پذیرش خدا و معاد، اصلاً ورودی به دین نداریم تا بخواهیم به بحث‌های دیگر پردازیم.
- این مباحث، اصول موضوعه در هر بحث دینی را برای ما تأمین می‌کند.

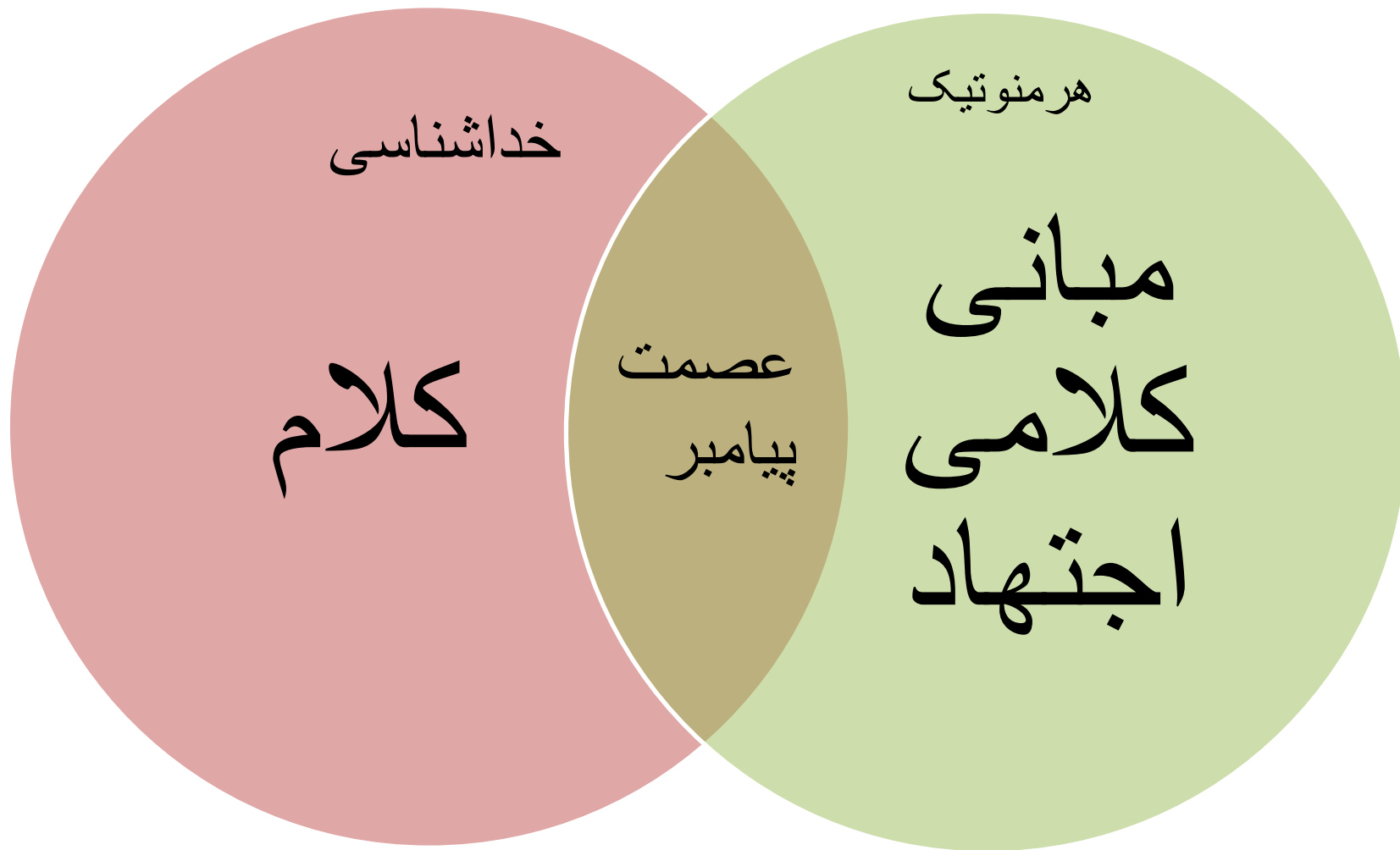
اصول فقه و مبانی کلامی اجتهاد

- اما بین اصول عقاید - کلام مصطلح - و اصول فقه، یک علم واسطه‌ای هست که بر کلام متوقف است و اصول بر آن توقف دارد. این علم مبادی مسایل اصول را در آن بخش که کلامی هستند، تشکیل می‌دهد و ما از آن به مبانی کلامی اجتهاد تعبیر می‌کنیم.

كلام

مبانی
کلامی
اجتهاد

اصول فقه و مبانی کلامی اجتهاد

- نسبت بین مباحث مبانی کلامی اجتهاد و مباحث کلام، عموم و خصوص من وجه است. بحث‌هایی در مبانی کلامی هست که اصلاً در کلام مصطلح مطرح نشده است؛ مثل مباحث هرمنوتیک که ناظر به متن است و به مبانی دلالتی در بحث اجتهاد مربوط می‌شود. اما برخی بحث‌ها هم در مبانی کلامی طرح می‌شود و هم در علم کلام؛ اگرچه رویکرد آنها با هم فرق می‌کند.

اصول فقه و مبانی کلامی اجتهاد

- به طور مثال در علم کلام از عصمت پیامبر سخن می‌گوییم؛ زیرا نبوت یکی از بخش‌های کلام است و خصوصیات نبی یکی از بخش‌های بحث نبوت است. عصمت پیامبر در کلام از این منظر مورد بحث قرار می‌گیرد که یکی از صفات نبی است.

اصول فقہ و مبانی کلامی اجتهاد

- این بحث در مبانی کلامی اجتهاد نیز مطرح است اما در آنجا از این منظر است که سخن پیامبر حجت است.
- یعنی این بحث در مبانی کلامی مقدمه‌ای است برای اصولی که دنبال حجت می‌گردد.
- ما حجیت سخن پیامبر و حجیت سنت پیامبر را ثابت می‌کنیم تا اصولی فرضاً بتواند ثابت کند که اگر این سنت از طریق خبر واحد برای ما نقل شود، حجت است.

اصول فقہ و مبانی کلامی اجتهاد

- اصولی اصل حجت خود سنت را اثبات نمی‌کند؛ همان طور که اصل حجیت خود قرآن نیز از مباحث اصولی به شمار نمی‌آید.
- بنابراین نباید اصل حجیت خود عقل را نیز جزو مباحث اصول بدانیم؛ هر چند که اصولی‌ها به آن پرداخته‌اند و البته برخی اصولی‌های اهل سنت هم آن را مطرح کرده‌اند.

اصول فقه و مبانی کلامی اجتهاد

- در واقع حجیت سنت یا حجیت قرآن یا حجیت عقل بحث‌هایی هستند که در مبانی کلامی اجتهاد قرار می‌گیرند.
- اینها نوعی بحث‌های کلامی هستند که بحث‌های اصولی بر آنها توقف دارد.
- پس فرضاً باید ابتدا اصل حجیت قرآن را به عنوان منبعی برای دین‌شناسی چه در حوزه‌ی عقاید و چه در حوزه‌ی احکام و چه در حوزه‌ی اخلاق بپذیریم؛ تا بعد بتوانیم در مورد حجیت ظواهر آن بحث کنیم.

اصول فقه و مبانی کلامی اجتهاد

- بنابراین اگر از بیرون نگاه کنیم، علم کلام پایین تر قرار می‌گیرد و زیربنا است و علم مبانی کلامی بر آن استوار است و از آن بهره می‌گیرد و علم اصول بر مبانی کلامی استوار است.

كلام

مبانی کلامی
اجتهاد

علم اصول فقه